

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

21 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal în componență:

Președinte – Iurii e Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan,

examinând admisibilitatea recursului ordinar prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2019, declarat în propria cauză penal, de către inculpatul

Sajin Iurii XXXXX, născut la XXXXX

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 15.06.2017 până la 26.02.2018;

Instanța de apel de la 16.03.2018 până la 29.03.2018;

Instanța de recurs de la 21.06.2018 până la 30.10.2018;

Instanța de apel de la 10.04.2019 până la 04.12.2019;

Instanța de recurs de la 04.06.2020 până la 21.10.2020.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 26 februarie 2018, inculpatul Iurii Sajin a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (2) lit. d), e), f) Cod penal și i s-a stabilit pedeapsa sub formă de 8 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Cererea acuzatorului de stat privind încasarea de la Iurii Sajin în contul statului a cheltuielilor de judecată în mărime de 164 lei, a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, inculpatul Sajin Iurii Vladimir la 11 februarie 2017, în jurul orei 22:30, aflându-se în s. XXXXX, prin participare simplă cu o persoană nestabilă de organul de urmărire penală, având scopul sustragerii bunurilor altei persoane, au pătruns în domiciliul lui Vasile Postolachi, de unde au încercat să sustragă o mașină de spălat de model „Aurica”, iar în momentul în care au scos-o din domiciliu au fost depistați de ultimul, asupra căruia în scop de finalizare a acțiunilor de sustragere, Iurii Sajin a aplicat lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, iar cu o furcă din metal l-a lovit în regiunea capului, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr. 47D din 21.02.2017 leziuni corporale sub formă de excoriații pe cap, ce se califică ca vătămare neînsemnată, după ce au plecat fără a însuși mașina de

spălat, cauzându-i astfel proprietarului o daună materială considerabilă în sumă de 1 400 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Iurii Sajin a comis infracțiunea prevăzută de art. 188 alin. (2) lit. d), e) și f) Cod penal, după indicii calificativi - *tâlhăria, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de aplicarea violenței periculoase pentru viața și sănătatea persoanei agresate, prin pătrundere în locuință, cu aplicarea altor obiecte folosite în calitate de armă, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul Constantin Gonciar în numele inculpatului prin care a solicitat, casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatul Iurii Sajin învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (2) lit. b), d), e), f) Cod penal să fie achitat.

În motivarea cererii de apel, avocatul a indicat că, instanța de fond nu a luat în considerație declarațiile martorilor audiați, care au confirmat că la data de 11 februarie 2017, inculpatul era bolnav și nici nu a ieșit din casă, astfel instanța bazându-se doar pe declarațiile părții vătămate Vasile Postolachi și martorului Pavel Băscănean, care sunt în etate și fiind timp de noapte, iar pătimitul a fost lovit în față, cu atât mai mult că pătimitul a relatat că inculpatul a fost anterior condamnat și are o reputație rea, astfel că acesta a depus mărturii doar în scop de răzbunare, deoarece anterior între ei a avut loc un conflict. La materialele cauzei nu este anexată o careva probă materială care ar confirma prezența lui Iurii Sajin în gospodăria lui Vasile Postolachi, deoarece la domiciliul inculpatului nu a fost efectuată nicio percheziție, astfel instanța de fond nu a stabilit adevărul pedepsind persoana care nu este vinovată de comiterea infracțiunii, fapt care denotă că sentința instanței de fond este bazată pe bănuieli, pe faptul că acesta a fost anterior condamnat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2018 a fost admisă cererea de apel înaintată de avocatul Constantin Gonciar în numele inculpatului Iurii Sajin, casată sentința integral, inclusiv din oficiu în conformitate cu art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală și a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Iurii Sajin a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (2) lit. e) Cod penal și i s-a stabilit pedeapsa sub formă de 8 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

4.1. În motivarea poziției sale, instanța de apel a menționat că, deși apărarea pune la îndoială veridicitatea probelor acuzării, careva argumente clare și

concludente întru combaterea acestora nu a prezentat, bazându-se doar pe relatările martorului Grigore Ciobanu, care a depus mărturii contradictorii în favoarea inculpatului, încercând astfel să inducă instanța de judecată în eroare. A mai notat instanța de apel că, conform ordonanței de punere sub învinuire și rechizitoriu Iurii Sajin a fost pus sub învinuire pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (2) lit. b), d), e), f) Cod penal, „tâlhăria, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, comisă de către două persoane, însoțit de aplicarea violenței periculoase pentru viața și sănătatea persoanei agresate, prin pătrundere în locuință, cu aplicarea altor obiecte folosite în calitate de armă și cu cauzare de daune în proporții considerabile”. La acest capitol, instanța de apel a notat că calificativul „cu cauzare de daune în proporții considerabile” prevăzut de lit. f) alin. (2) art. 188 Cod penal, urmează a fi exclus, dat fiind faptul că nu și-a găsit confirmare pe parcursul procesului judiciar, or, în temeiul art. 126 alin. (2) Cod penal caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, iar în cazul prejudicierii drepturilor și intereselor ocrotite de lege – gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Astfel, conform declarațiilor părții vătămate Vasile Postolachi, mașina de modelul „Aurica” costă 1400 lei și aceasta a fost găsită tot în ogradă, fiind ridicată de către inculpat de la locul de unde era depozitată. Conform ordonanței de recunoaștere și anexare a corpurilor delictive din 05 mai 2017, mașină de spălat de model „Aurica” a fost recunoscută drept corp delict, totodată fiind dispusă păstrarea acesteia la Vasile Postolachi (f. d. 52) și transmisă spre păstrare pătimitului Vasile Postolachi, fiind obligat să nu efectueze careva schimbări în construcția acesteia (f. d. 53). Instanța de apel a constatat cu certitudine că prin infracțiunea comisă de către inculpatul Iurii Sajin nu a fost cauzat prejudiciu material, deoarece obiectul care s-a încercat a fi sustras de către inculpat și persoana neidentificată a rămas în continuare în posesia, folosința și proprietatea pătimitului Vasile Postolachi, fapt care denotă lipsa prejudiciului material în proporții considerabile așa cum se indică în actul de acuzare. Reieșind din aceste aspecte, instanța de apel a exclus semnul calificativ prevăzut de lit. f) alin. (2) art. 188 Cod penal, încadrând acțiunile inculpatului Sajin Iurii în baza prevederilor art. 188 alin. (2) lit. d), e) Cod penal, „tâlhăria, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de aplicarea violenței periculoase pentru viața și sănătatea persoanei agresate, prin pătrundere în locuință, cu aplicarea altor obiecte folosite în calitate de armă”.

5. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recursuri ordinare procurorul și inculpatul Iurii Sajin.

5.1. Procurorul a solicitat casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea sentinței fără modificări. În motivarea recursului, a invocat temeiul de drept prevăzut de pct. 6) art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, indicând următoarele argumente: - instanța de apel eronat a exclus din învinuire calificativul "cu cauzarea de daune în proporții considerabile", prevăzute de lit. f) al alin. (2) art. 188 Cod penal; - determinarea valorii prejudiciului cu calificativul "considerabil" îi aparține părții vătămate, care după convingerea sa lăuntrică, ținând cont de circumstanțele cărora aceasta le dă apreciere în mod conștient, este în drept să determine valoarea prejudiciului ce i s-a cauzat. Astfel, prejudiciul material cauzat a fost apreciat la suma de 1400 lei, cum a fost estimat, și partea vătămată prejudiciul cauzat l-a determinat ca considerabil, fapt care a dus la încadrarea juridică întemeiată a acțiunilor inculpatului de către urmărirea penală și instanța de fond în baza art. 188 alin. (2) lit. d), e), f) Cod penal; - chiar dacă aprecierea subiectivă de către victimă este importantă la stabilirea caracterului considerabil al daunei cauzate, aceasta nu trebuie să influențeze asupra regulii că prin sustragere poate fi cauzat doar prejudiciu patrimonial efectiv. De aceea, nu trebuie confundat modul de determinare a prejudiciului patrimonial cu caracterul acestui prejudiciu (p. 28 hotărârea Plenumului CSJ cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor nr. 23 din 28.06.2004).

5.2. Inculpatul Iurii Sajin, a solicitat casarea deciziei instanței de apel și a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie achitat. În motivarea recursului, neinvocând nici un temei de drept prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a indicat următoarele argumente: - nu a comis infracțiunea ce i se incriminează, deoarece era bolnav și nu a ieșit din casă în acea zi; - Instanțele de judecată au luat în considerație doar declarațiile părții vătămate, care nu sunt veridice, ignorând declarațiile pe care le-a dat el

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 30 octombrie 2018 s-a respins ca inadmisibil recursul ordinar declarat de inculpatul Iurii Sajin, s-a admis recursul ordinar declarat de procuror și casat total decizia, cu menținerea sentinței.

6.1. Astfel instanța de recurs ordinar a menționat că, instanța de fond a motivat soluția în mod contradictoriu, dat fiind faptul că la caz infracțiunea a fost finalizată la momentul atacului, care a fost declanșat în scopul sustragerii bunului, și anume a mașinii de spălat cu valoarea de 1400 lei, astfel că intenția făptuitorului a cuprins sustragerea anume a acestui bun, fapt ce a fost stabilit cu certitudine la

examinarea cauzei, iar valoarea acestui obiect și constituie mărimea prejudiciului cauzat prin infracțiune, iar faptul că inculpatul nu și-a atins scopul nu are careva importanță pentru încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului. De asemenea, a indicat că prezența în acțiunile inculpatului a semnului calificativ "cu cauzare de daune în proporții considerabile", prevăzut de lit. f) alin. (2) art. 188 Cod penal nu are legătură cu cauzarea însăși a prejudiciului material, ci ține de faptul care este valoarea și importanța acestuia pentru partea vătămată, indiferent de faptul, dacă bunul a fost sustras sau nu în urma infracțiunii de tâlhărie. Astfel, a conchis că sunt corecte și întemeiate concluziile primei instanțe, care a stabilit prezența în acțiunile inculpatului a semnului calificativ indicat supra, deoarece în temeiul art. 126 alin. (2) Cod penal caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, iar în cazul prejudicierii drepturilor și intereselor ocrotite de lege – gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

7. La 27 martie 2019, a declarat apel inculpatul prin care a solicitat casarea parțială a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie recalificate acțiunile inculpatului în baza art. 187 alin. (2) Cod penal, cu stabilirea pedepsei în limitele legii penale.

În motivarea cerințelor sale a invocat următoarele aspecte: nu este de acord cu învinuirea înaintată de acuzatorul de stat în baza art. 188 alin. (2), lit. b), d), e), f) Cod penal, deoarece nu au avut pregătire, precum și înțelegerea de a comite tâlhărie, de asemenea nu a fost pregătită arma pentru aplicarea traumelor pentru atingerea scopului. Intenția a fost de a comite un furt, care din motive independente a dus la exces de autor; la pronunțarea sentinței nu s-a ținut cont de faptul că inculpatul este singurul întreținător al familiei, îngrijește mama paralizată, ceea ce constituie o încălcare gravă a drepturilor omului; la baza învinuirii a stat caracteristica unilaterală, precum că inculpatul anterior a fost judecat, dar nu s-a ținut cont de fapte concrete, și anume că el fiind în penitenciar, lucrează și are mențiuni. Procurorul nu a solicitat caracteristica lui din penitenciarul de unde a fost liberat, deoarece la locul de domiciliu nu era suficient timp pentru a fi caracterizat.

8. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2019, a fost respins apelul declarat de către Iurii Sajin ca fiind depus peste termen.

În motivarea deciziei, instanța de apel a indicat că analizând materialele cauzei penale, se atestă că la data de 26 februarie 2018 inculpatului i-a fost înmănată copia sentinței Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 26 februarie 2018 (f.d.131, vol. I).

Astfel, reieșind din prevederile art. 402 Cod procedură penală, instanța de apel a notat că în speță termenul de declarare a apelului urmează a fi calculat începând cu data de 27 februarie 2018 și care a expirat la data de 13 martie 2018, aceasta fiind și ultima zi pentru declararea apelului, însă cererea de apel formulată de inculpatul a fost depusă după ultima dată de declarare a apelului, și anume, la data de 27 martie 2019, cu aproximație peste 1 an de zile, de la ultima dată de declarare a apelului.

Totodată, instanța de apel a menționat că, apelantul nu a invocat careva motive pertinente de omitere a termenului de declarare a apelului, respectiv, instanța de apel nu a reținut niciun temei pentru repunerea apelantului în termenul de declarare a apelului.

9. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către Iurii Sajin care solicită respectuos să îi fie aplicate la stabilirea pedepsei prevederile art. 364 și 364¹ Cod de procedură penală.

Susține că nu este de acord cu pedeapsa aplicată fiind una prea aspră, or, ultimul recunoaște vina în cele imputate și se căiește sincer de cele comise.

De asemenea, recurentul susține că nu i s-a acordat asistența juridică garantată de stat, or, ultimul nu are cunoștințe juridice și nu a cunoscut faptul că urma să depună o astfel de cerere și să țină cont de termenii procesuali de atac.

10. Verificând argumentele invocate de recurent în raport cu materialele cauzei și ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea recursului ordinar, reieșind din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, doar în cauzele stipulate în acest articol.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat de către inculpatul Iurii Sajin, împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că, recursul este declarat peste termen.

Potrivit art. 421 Cod de procedură penală, coraportat la art. 401 alin. (2) Cod de procedură penală, inculpatul este în drept să declare recurs ordinar în numele său atât în latura penală, cât și în cea civilă.

Termenul de declarare a recursului ordinar împotriva hotărârilor instanței de apel, potrivit prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, este de 30 zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit art. 230 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Potrivit materialelor cauzei, dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 04 decembrie 2019, în prezența inculpatului și avocatului acesta Andrei Dorogan, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din 04 decembrie 2019, aceștia fiind înștiințați despre data pronunțării deciziei motivate (f.d. 31, vol. II).

Mai mult, din materialele dosarului rezultă că, decizia motivată a fost pronunțată la 11 ianuarie 2020, iar la această ședință nemotivat nu s-au prezentat inculpatul și avocatul care îi reprezenta interesele (f.d. 32, vol. II).

În recipisa anexată la materialele cauzei se confirmă faptul că la aceeași dată copia deciziei motivate a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2019, a fost expediată tuturor părților interesate, inclusiv în Penitenciarul nr. 13, unde se deținea inculpatul (f.d.40, vol. II).

Astfel, inculpatul Iurii Sajin declară recurs împotriva deciziei instanței de apel la 18 mai 2020 (f.d. 45-55, vol. II), în acest sens reieșind din prevederile art. 422 Cod de procedură penală, Colegiul penal constată că, termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar s-a epuizat.

Așadar, termenul de atac cu recurs ordinar a deciziei instanței de apel, nu a fost respectat de către recurent, el fiind declarat peste termenul de 30 zile.

Mai mult, recurentul nu aduce careva argumente întemeiate în justificarea motivelor declarării recursului ordinar peste mai bine de 4 luni.

Totodată, Colegiul penal reține, că termenul de declararea al recursului ordinar este absolut și are un caracter imperativ, iar depășirea lui atrage la decăderea din dreptul de a exercita această cale de atac.

De asemenea, Colegiul penal ține să sublinieze în această situație jurisprudența Curții de la Strasbourg, cauza Vieru v. Republica Moldova, nr. 25763/10 din 18.06.2019, prin care a reiterat că, securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului „*res judicata*”, care indică caracterul irevocabil al hotărârilor judecătorești.

În astfel de circumstanțe, raportând speța dată la prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal conchide că, termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar, este depășit, prin urmare, recursul ordinar este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

11. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2019, în propria cauză penală de către inculpatul *Sajin Iurii XXXXX*, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțarea integrală la **19 noiembrie 2020**.

Președinte:

Iurii e Diaconu

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan

Copia corespunde originalului.

Judecător

Ion Guzun